

CINCLAUS

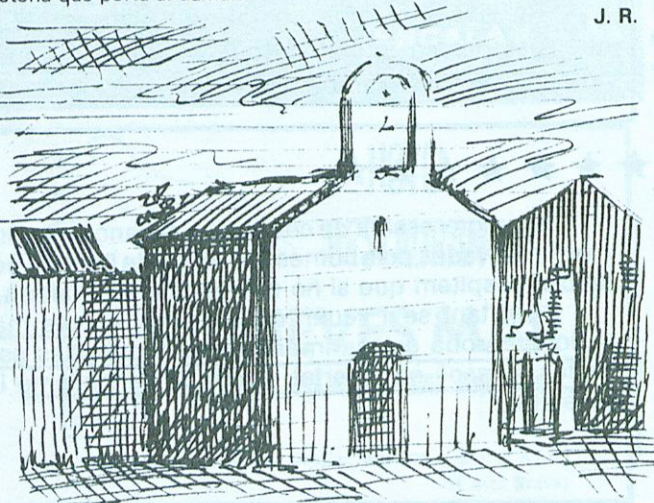
El dia 8 d'Octubre és la patrona de Cinclaus, Santa Reparada. Com que cada any hi havia inundacions, la festa va ser traslladada al tercer dissabte de Setembre. Els Montgrins eren els protagonistes de la música. La renaixença d'anar a Cinclaus, per tant, no és nova. Hi ha tota una tradició darrera. Moltes notícies han sortit a la premsa envers la història d'aquest llogaret, algunes carregades de fantasia. Els comtes d'Empúries varen entroncar amb els Medina-Sidònia, després de fer-ho amb els de Medinaceli. El palau dels Medina-Sidònia de Sevilla guarda una voluminosa història d'Empúries. No fa molt, el titular de la casa va parlar per TVE i va dir que la biblioteca era oberta a tothom; caldria anar a Sevilla per indagar què hi ha darrera les pedres que fan el tipisme a Cinclaus.

La propietat de les terres ha estat poc dividida, com totes les terres bones del municipi. Són presents (les terres) a la desamortització de Mendizábal a l'any 1837. A la segona meitat del segle passat, famílies de l'Escala eren propietaries dels masos de Cinclaus i naturalment de les terres: Maranges, de Romà, Albert. Pertanyia can Jonqueres a una família de Castelló d'Empúries, el Sr. Jonqueres la va comprar els anys quaranta per a la seva muller Isabel de Goys. El senyor de Romà era el propietari més fort. L'Ermida i el mas de Cansafeliu, així com un llistat terrible de finques i també l'Alfolí de la Sal. Totes les seves finques varen anar a la subhasta pública i els altres propietaris engrandiren el seu patrimoni.

Cinclaus, construït sobre un pa de pedra, únic en tota la plana, amaga un potencial d'urbanització que potser algun dia sortirà a la llum. Rumors hi ha que l'experiència d'Empúria-brava, s'aplicarà a Cinclaus. La problemàtica espai privat-públic, ja hi és present. Qui va a Cinclaus pot contemplar un camí que sempre ha estat d'ús comú tancat, també a les Corts n'hi ha un; ningú ha tingut la preocupació de tornar-lo a fer obrir i tornar com abans. El temps va favorablement a la cosa particular i contra el comú. Si avui no es prenen les mesures, la conflictivitat pot ser-hi més forta, com va ser-hi dintre altres indrets del municipi i fins i tot dintre del casc vell (els carrers que no tenen sortida a l'Ave Maria, la casa Gran del passeig, la casa de l'Alfolí de la Sal on un carreró comunicava el carrer Maranges i el carrer Alfolí i d'altres.

Emperò Cinclaus, si ara és motiu d'anar-hi per festa, abans ho era per feina i per anar a cercar unes matèries primeres que eren molt apreciades. Així els joncs per a fer nances, i la balca per als culs de les cadires i la canya per als sostres. La fauna ha anat a menys, tota aquella varietat de peixos, avui no hi és. Com les aigües no són tan clares i de bon veure com no fa molt temps. Quin serà el futur d'aquest llogaret? Seran realitzables les pretensions de convertir-lo en una gran urbanització? Urbanització que aniria fins al mar i tot travessat per canals navegables. Tot són rumors, emperò la seva magnífica situació i les experiències de la badia de Roses fan que no sigui aventurat pensar que Cinclaus espera una reconversió molt en desacord amb la història que porta al damunt.

J. R.

HISTÒRIES DIFERENTS

HISTÒRIA 1

No era més que un escull com tants altres, que es distingia per la seva peculiar forma, aparentant un frare en oració.

Es mantenia invulnerable al llarg del temps, resistint els embats de les ones i el furor de les tempestes. La seva eterna oració, de ritme incansant, a tot hora els feia front.

Res deturava l'indòmit escull de continuar perseverant en la seva postura, fins el dia que deixà de resar, sucumbint a l'envestida d'un fort cop de mar.

El dia 7 de Novembre de 1982 fou el dia fatídic pel frare en oració. Aquesta vegada no tingué prou vitalitat per a plantar cara a l'agressió temporal i la força erosiva del mar soscavà totalment la seva base, fent-lo desaparèixer de la superfície de l'aigua.

L'esforç de l'home intervingué d'immediat en la tasca de recuperació i el malaguanyat escull fou hissà i alliberat de l'indret on havia anat a parar.

Aleshores se'l considerà més que mai com una joia de gran valor; se'l guardà en un lloc protegit i hom restà a l'espera de decidir l'emplaçament més adient per la seva implantació.

Es preveieren evidents dificultats, en el cas de col·locar-lo al paratge d'origen; però, tot i així, s'acordà revestir-lo al lloc on havia nascut.

El dia 20 d'Abril d'enguany canvià la sort del frare. El vell escull romaní novament en el lloc del qual, quasi dos anys i mig abans, havia desaparegut.

Però, malauradament, aquella joia no fou més que «un goig sense alegria». La Divina Providència havia pogut més que l'home permanent que un senzill tràngol enfonsés altra vegada l'escull.

L'intent humà intervindrà de nou en la recerca del niell, amb el convenciment que és difícil lluitar contra les forces de la Naturalesa, superiors a les de l'home.

Mentrestant l'original escull resta a l'espera que un segon cop de mà el recuperi per sempre del fons marí.

I així roman pacient, amb el suport de l'home, que, si més no, l'exhibirà com una obra de museu. Però ja no serà més l'escull d'abans. La seva base seguirà situada al lloc de sempre, mentre ell viurà apartat del mar que li donà vida.

HISTÒRIA 2

No era més que una cova com tantes altres, amb la particularitat d'haver servit de refugi en temps de perill.

Romania solitària al fons d'un petit turó. Al seu cim, una carretera esdevingué un camí estret i pedregós, que permetia l'accés pel turó dels ramats de xais que sovint hi circulaven.

Però el ressò del trepitg dels xais no influïren en l'existència de la cova, que se sentia desamparada fins que la soledat l'impulsà a acollir vagabunds aïllats com ella.

L'home i la cova s'identificaren perquè es necessitaven mútuament i llurs vides adquiriren una nova categoria. L'home nòmada es convertí en sedentari i la solitària cova esdevingué un habitatge o vivenda profunda i fosca com «la gola d'un llop».

Des de llavors, una espessa fumarola envaïa la cova i pels seus entorns s'escampava l'olor de vivenda. El foc i el fum l'havien transformat en una caverna emmascarada, amb llurs parets simulant fantasmagòriques i ensutjades pintures rupestres.

Un dia la tenebrosa cavorca deixà de ser habitada. L'home solitari l'abandonà, llegant el record de la batejada «cova d'en Marià».

En aquell moment la cova passà a nova vida, servint d'amagatall als vailets. Sols hi entraven els qui no tenien por, perquè la cova seguia igual de profunda i fosca com «la gola d'un llop».

Del «camí dels xais» i de la «cova d'en Marià» ja no en queda res. L'home no ha volgut conservar-los, ni desitja parlar-ne.

Potser sols se'n recorden aquells que per a salvar la vida s'hi refugiaren i aquells que per a jugar s'hi amagaren.

PILAR PELLICER de GISPERT
L'Escala, a 21 d'Agost del 1985